

POWIATOWY PROGRAM

PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE I

OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE

NA TERENIE POWIATU SIEMIATYCKIEGO

NA LATA 2017-2020

SPIS TREŚCI

	str.
Wstęp	3
Podstawy prawne	3
Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie	4
Przemoc w rodzinie w Powiecie Siemiatyckim	7
Adresaci i realizatorzy programu	10
Cele i rezultaty programu	10
Źródła finansowania	13
Monitoring realizacji programu	13
Podsumowanie	14

WSTĘP

Przemoc domowa przez wiele lat nie była w Polsce nazywana po imieniu. Używano różnych określeń takich jak: „nieporozumienia małżeńskie”, „awantury domowe”, „kłótnie domowe” itp. Powszechnie wiadomo, że ludzie doświadczają trudnych chwil w małżeństwie lub borykają się z problemami wychowawczymi swoich dzieci, ale niekiedy błędnie oceniamy, iż ludzie powinni radzić sobie sami i że nie należy wtrącać się w „sprawy rodzinne”. Tak więc, gdy pojawia się określenie „awantura domowa”, to rodzą się wątpliwości czy jest to sytuacja, która wymaga interwencji policji lub innych instytucji.

Przemoc w rodzinie jest niewątpliwie najgorszym rodzajem przemocy, ponieważ sprawcą jest najbliższa osoba – członek rodziny, a naturalnym środowiskiem życia człowieka jest właśnie rodzina. To w niej człowiek rodzi się, wychowuje, dojrzewa, w niej kształtuje własną osobowość. Nie zawsze jednak to środowisko spełnia należycie swoje podstawowe funkcje. Nie dla wszystkich dom rodzinny jest azylem, w którym panuje miłość, ciepło, bezpieczeństwo i wzajemne zaufanie.

Pomimo tego, że przemoc domową ciężko jest zdiagnozować, to zdaniem specjalistów jest ona w Polsce jednym z ważniejszych problemów, który powoduje poważne konsekwencje, zarówno dla funkcjonowania rodzin jak i dla polityki społecznej państwa. Dlatego też zjawisko przemocy wymaga podjęcia działań o szerokim zakresie, które będą kompleksowo i długofalowo wspierać rodziny, w których ono występuje, a także będą zapobiegać powstawaniu i rozszerzaniu się dalszych form przemocy wobec najbliższych.

1. PODSTAWY PRAWNE

Najważniejszym aktem prawnym regulującym zjawisko przemocy domowej jest Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Ustaw ta zdefiniowała zjawisko przemocy jako „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt 1 (członku rodziny), w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”. Przemoc dotychczas kojarzyła się tylko i wyłącznie ze stosowaniem siły fizycznej. W ujęciu definicji ustawowej została rozszerzona o przemoc psychiczną. Skutki przemocy fizycznej są widoczne i namacalne. U osoby, wobec której stosuje się przemoc psychiczną – wpływa się na jej procesy myślowe, sposób zachowania bez jej przyzwolenia, skutków stosowania przemocy nie widać od razu. Jednak trauma, jaką przeżywa determinuje całe jej życie. Dlatego ważne znaczenie ma pojęcie pracy z osobą doznającą przemocy jak najszybciej, aby nie dopuścić do fazy, kiedy ofiara usprawiedliwia sprawcę, przejmując na siebie odpowiedzialność za zaistniałą sytuację. Ponadto ustawa określa formy udzielanej pomocy oraz zadania poszczególnych organów administracji rządowej i samorządowej w zakresie przeciwdziałania przemocy. Inny dokument mówiący o zjawisku przemocy to Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przyjęty w 2006 roku, który wytyczył szczegółowe cele i kierunki pomocy osobom doznającym przemocy. Przemoc to przestępstwo, określone w Kodeksie Karnym w art. 207:

„§1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną

ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5”.

„§2. Jeżeli czyn określony w §1 połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10”

„§3. Jeżeli następstwem czynu określonego w §1 lub 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12”

W celu zapobiegania zjawisku przemocy, efektywnej pomocy osobom doznającym przemocy (niezależnie od jej formy) oraz zmiany postaw świadków przemocy został opracowany niniejszy program. Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie jest skorelowany z:

- Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020 przyjęty Uchwałą Rady Ministrów Nr 76 z dnia 29 kwietnia 2014 r. (M.P. poz. 445),
- Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Siemiatyckim na lata 2011-2020 przyjęty Uchwałą nr VI/45/11 Rady Powiatu Siemiatyckiego z dnia 13 lipca 2011 roku.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r., poz. 163)
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 roku Kodeks Karny (Dz. U. z 2016 poz. 1137).
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13.09.2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U z 2011 r nr 209 poz. 1245).

2. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE

Najważniejszym aktem prawnym regulującym zjawisko przemocy w rodzinie jest Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390), która zgodnie z art. 2 pkt. 2 definiuje zjawisko przemocy jako *„jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste (pkt. 1 członków rodziny) w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”*.

Przemoc w rodzinie to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił, działanie przeciw członkowi rodziny, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody. Przemoc w rodzinie charakteryzuje się tym, że:

- jest intencjonalna, tzn. jest zamierzonym działaniem człowieka, ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie sobie ofiary;
- siły są nierówne – jedna strona ma przewagę nad drugą, ofiara jest słabsza, a sprawca silniejszy;

- narusza prawa i dobra osobiste, tzn. wykorzystuje przewagę siły i narusza podstawowe prawa ofiary (do nietykliwości fizycznej, godności, szacunku);
- powoduje cierpienie i ból – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody.

Przemoc w rodzinie może przybierać różne formy:

- przemoc fizyczna (obejmuje takie zachowania agresywne, jak popychanie, policzkowanie, szarpanie, kopanie, duszenie, bicie pięścią, ciskanie w kogoś przedmiotami, użycie broni, nieudzielanie koniecznej pomocy, itp.);
- przemoc psychiczna (wyśmiewanie poglądów, religii, narzucanie własnych poglądów, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna, domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu, pożywienia, wyzywanie, upokarzanie, stosowanie gróźb, itp.);
- przemoc seksualna (wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka, wyśmiewanie zachowań seksualnych kobiety, itp.);
- przemoc ekonomiczna (odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, nie zaspokajanie podstawowych materialnych potrzeb rodziny, itp.);
- zaniedbanie – ciągłe niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Przemoc w rodzinie z reguły powtarza się według określonej i zauważalnej prawidłowości tzw. cyklu przemocy, który składa się z trzech, niezależnych od siebie faz o zmiennym natężeniu i czasie trwania. Mogą one trwać przez wiele lat.

Cykle przemocy domowej:

- Faza narastającego napięcia – początkiem cyklu jest wyczuwalny wzrost napięcia, narastające sytuacje konfliktowe. Przyczyny mogą tkwić poza rodziną, czasem są błahostki, drobne nieporozumienia powodujące dalszy wzrost napięcia. Zaczyna pojawiać się agresja.
- Faza ostrej przemocy – następuje wybuch agresji, sprawca przemienia się w kata, może dokonać strasznych czynów, nie zwracając uwagi na krzywdę innych. W tej fazie najczęściej występuje interwencja, ofiary w afekcie decydują się wezwać pomoc czy złożyć skargę.
- Faza miodowego miesiąca – to czas skruczy i okazywania miłości. Sprawca zaczyna dostrzegać to, co się wydarzyło. Próbuje załagodzić sytuację przeprasza, obiecuje poprawę, staje się uczynny i miły. Pozwala ofiarom uwierzyć, że teraz będzie inaczej, że to się więcej nie powtórzy. Ofiary zaś wierzą wbrew zdrowemu rozsądkowi, bo w głębi serca tego właśnie pragną. I nawet jeśli przed chwilą były gotowe uciec, teraz zostają. Sprawca nie jest w stanie długo pełnić takiej roli: z jakiegoś powodu znowu narasta napięcie i wszystko zaczyna się powtarzać.

Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny, w której zaistniało zjawisko przemocy w rodzinie odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty”. Procedura „Niebieskie Karty” to instytucjonalne narzędzie służące do przeciwdziałania przemocy w rodzinie, to ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia, w

związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Wszczęcie procedury nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Osobę dotkniętą przemocą w rodzinie zaprasza się na posiedzenie zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej, gdzie analizuje się sytuację rodziny i wypełnia formularz Niebieska Karta – C. Grupa robocza opracowuje indywidualny plan pomocy rodzinie zawierający propozycje działań pomocowych. Zespoły interdyscyplinarne ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie powoływane są wójtów, burmistrzów lub prezydentów, których zadaniem jest koordynowanie i integrowanie działań podmiotów uczestniczących na obszarze danej gminy w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Zespół Interdyscyplinarny zajmuje się tworzeniem i realizowaniem planu pomocy rodzinie, współpracą ze wszystkimi instytucjami z terenu gminy, zajmującymi się problemem przemocy, a ponadto powołuje grupy robocze, które podejmują pracę indywidualną z zagrożoną przemocą rodziną. Osoba, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc również zapraszana jest na spotkanie grupy roboczej. Z jej udziałem wypełniany jest formularz Niebieska Karta – D. Zakończenie procedury Niebieskiej Karty następuje, gdy ustanie przemoc w rodzinie i zostanie zrealizowany indywidualny plan pomocy oraz gdy grupa robocza rozstrzygnie o braku zasadności podejmowania działań. O zakończeniu procedury powiadamia się podmioty, które w niej uczestniczyły.

Poniższa tabela nr 1 przedstawia dane statystyczne z lat 2012-2016 dotyczące wypełnionych formularzy „Niebieskie Karta” przez Policję. Od 2012 roku zmienił się system rejestracji statystycznej w związku z przemocą domową. Podane liczby dotyczą tylko działań podjętych w procedurze „Niebieskiej Karty” wyłącznie przez Policję (bez danych z działalności innych, upoważnionych do zwalczania przemocy domowej, podmiotów pozapolicyjnych), jednak w większości przypadków Kartę zakładają policjanci w czasie interwencji domowych.

Tabela nr 1. Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta” przez Policję

lata 2012 - 2016	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta”	51 292	61 047	77 808	75 495	73 531
Liczba ofiar przemocy	76 993	86 797	105 322	97 501	91 789
Liczba ofiar - kobiet	50 241	58 310	72 786	69 376	66 930
Liczba ofiar – mężczyzn	7 580	9 233	11 491	10 733	10 636
Liczba ofiar - małoletnich	19 172	19 254	21 055	17 392	14 223
Liczba osób podejrzanych o przemoc	51 531	61 450	78 489	76 034	74 155
Liczba podejrzanych sprawców - kobiet	3 522	4 440	5 301	5 244	5 461
Liczba podejrzanych sprawców – mężczyzn	47 728	56 755	72 791	70 484	68 321
Liczba podejrzanych sprawców - nieletnich	281	255	397	306	373

Źródło: ogólnopolskie opracowanie Policji na podstawie własnych danych statystycznych

Przedstawione dane wskazują na wzrost liczby wypełnionych formularzy „Niebieskie Karty” w latach 2012 – 2014, natomiast w roku 2015, a następnie w roku 2016 odnotowano spadek liczby wypełnionych formularzy. Przedstawione dane potwierdzają stereotyp sprawcy i ofiary przemocy. Najczęściej przemocy wobec swoich bliskich dopuszczają się mężczyźni, a ofiarami przemocy w przeważającej ilości są kobiety, a następnie małoletnie dzieci.

3. PRZEMOC W RODZINIE W POWIECIE SIEMIATYCKIM

Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Powiecie Siemiatyckim realizowane są głównie przez Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej działające na terenie powiatu, przy których funkcjonują Zespoły Interdyscyplinarne ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Siemiatyczach, Komendę Powiatowej Policji w Siemiatyczach, Sąd Rejonowy w Bielsku Podlaskim Zamiejscowy VIII Wydział Karny z siedzibą w Siemiatyczach, Prokuraturę Rejonową w Siemiatyczach.

Na podstawie danych uzyskanych z Komendy Powiatowej Policji w Siemiatyczach liczba wypełnionych formularzy „Niebieskie Karty” w latach 2012-2016 przedstawia się następująco:

Tabela nr 2. Liczba wypełnionych formularzy „Niebieskie Karty” przez KPP w Siemiatyczach

lata 2012 - 2016	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta”	120	176	212	171	189
Liczba ofiar przemocy	175	191	239	193	209
Liczba ofiar - kobiet	111	140	198	140	155
Liczba ofiar – mężczyzn	27	38	20	32	31
Liczba ofiar - małoletnich	37	13	21	21	23
Liczba osób podejrzanych o przemoc	121	176	214	174	189
Liczba podejrzanych sprawców - kobiet	7	5	5	15	18
Liczba podejrzanych sprawców – mężczyzn	114	171	208	159	168
Liczba podejrzanych sprawców - nieletnich	0	0	1	0	3

Źródło: opracowanie własne PCPR w Siemiatyczach na podstawie danych statystycznych

Na terenie powiatu siemiatyckiego największą ilość formularzy policjanci wypełnili w roku 2014 – 212 kart, najmniej w roku 2012 w ilości 120. Przedstawione dane wskazują na duży wzrost liczby wypełnionych formularzy „Niebieskie Karty”, prawie dwukrotny w latach 2012 – 2014, następnie w roku 2015 odnotowano spadek wypełnionych kart, jednak w roku 2016 liczba wypełnionych formularzy ponownie wzrosła. Najczęściej przemocy wobec swoich bliskich dopuszczają się mężczyźni, a ofiarami przemocy w przeważającej ilości są kobiety, a następnie małoletnie dzieci (Tabela 2).

Na terenie Powiatu Siemiatyckiego funkcjonuje 9 Zespołów Interdyscyplinarnych ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, które funkcjonują przy ośrodkach pomocy społecznej.

Tabela 3. Zestawienie liczbowe – ilość Niebieskich Kart, które wpłynęły do Zespołów Interdyscyplinarnych ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

gmina	procedura niebieskie karty					razem
	2012	2013	2014	2015	2016	2012-2016
Siemiatycze miasto	48	58	89	82	77	354
Siemiatycze gmina	24	40	31	38	38	171
Drohiczyn miasto i gmina	20	25	28	23	15	111
Grodzisk	9	6	15	13	11	54
Nurzec Stacja	20	11	21	20	25	97
Milejczyce	8	13	4	5	8	38
Mielnik	6	12	13	8	8	47
Perlejewo	6	1	10	5	13	35
Dziadkowice	10	7	8	9	12	46
Razem	151	173	219	203	207	953

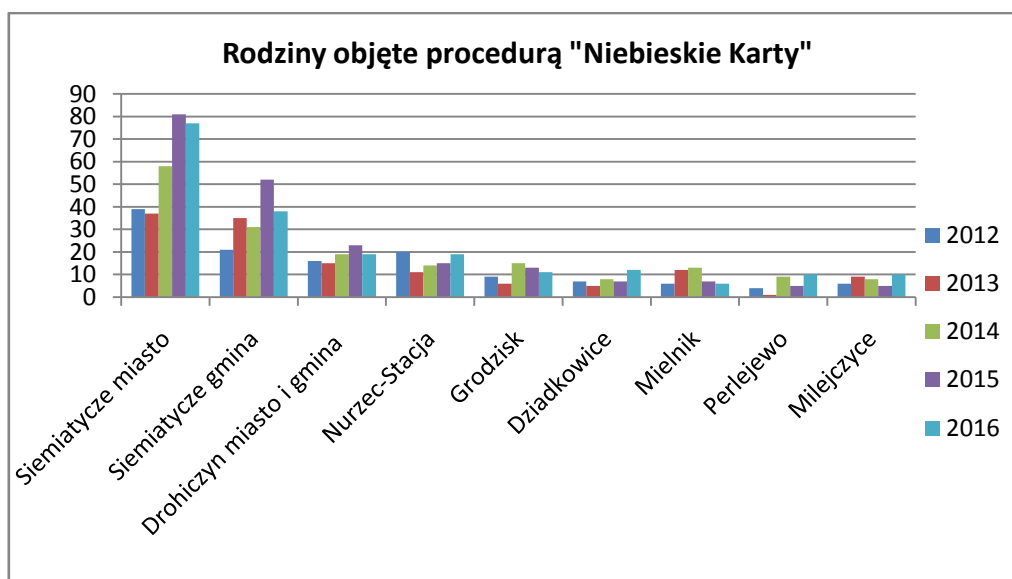
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdawczych (2012-2016) uzyskanych z Zespołów Interdyscyplinarnych.

Z informacji uzyskanych od zespołów interdyscyplinarnych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie z terenu powiatu siemiatyckiego wynika, iż najwięcej „Niebieskich Kart” do zespołów wpłynęło w roku 2014, a najmniej w roku 2012. Biorąc pod uwagę lata 2012-2016 Największą ilość „Niebieskich Kart” odnotowano w Gminie Miasto Siemiatycze – 354, najmniej w Gminie Perlejewo w ilości 35. (Tabela 3).

Poniższy wykres przedstawia rodziny objęte procedurą „Niebieskie Karty” borykające się z problem przemocy w rodzinie .

Wykres 1. Zestawienie liczbowe – Rodziny objęte procedurą „Niebieskie Karty” w latach 2012-2016

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdawczych (2012-2016) uzyskanych z Zespołów Interdyscyplinarnych.

Powyższe dane pokazują, iż najwięcej rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” w latach 2012-2016 było w Gminie Miasto Siemiatycze oraz w Gminie Siemiatycze, najmniej w Gminie Perlejewo oraz w Gminie Milejczyce i Gminie Dziadkowice. Najwięcej rodzin uwikłanych w przemoc domową było w roku 2015 – 208 oraz w roku 2016 – 202, najmniej w roku 2012 – 128 oraz w roku 2013 – 131. Dane pokazują na powiększający się problem dotyczący przemocy w rodzinie na terenie powiatu siemiatyckiego (Wykres 1).

Z danych uzyskanych z Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim Zamiejscowy VIII Wydział Karny w Siemiatyczach wynika, iż w latach 2012-2016 w związku z podejrzeniem stosowania przemocy w rodzinie prowadzono 107 spraw, 75 osób skazano na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, 13 osób skazano na karę bezwzględnego pozbawienia wolności oraz 1 osoba została skazana na karę ograniczenia wolności. W stosunku do 7 oskarżonych warunkowo umorzono postępowanie oraz w 10 sprawach umorzono postępowanie (Tabela 4).

Tabela 4. Liczba spraw związanych ze stosowaniem przemocy w rodzinie.

SPRAWY ZWIĄZANE ZE STOSOWANIEM PRZEMOCY W RODZINIE						
rok	ilość spraw	kara pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania	kara bezwzględnego o pozbawienia wolności	umorzenie postępowania	warunkowe umorzenie postępowania	kara ograniczenia wolności
2012	16	10	2	3	1	0
2013	21	19	1	1	0	0
2014	29	21	5	2	1	0
2015	26	16	3	3	4	0
2016	15	9	2	1	1	1

razem	107	75	13	10	7	1
--------------	------------	-----------	-----------	-----------	----------	----------

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdawczych (2012-2016) uzyskanych z Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim Zamiejscowy VIII Wydział Karny w Siemiatyczach.

Najwięcej spraw związanych ze stosowaniem przemocy w rodzinie prowadzonych było w roku 2014 – 29 spraw oraz w roku 2015 – 26 spraw, najmniej w roku 2016 – 15 spraw oraz w roku 2012 – 16 spraw. Sprawy były prowadzone o czyny m. in. z art. 156 kk, art. 157 §1 kk, art. 157 §2 kk w zw. z art. 157 §4 kk, art. 190 kk, art. 207 §1 kk, art. 158 kk w zw. z art. 31 §1 kk. oraz w większości zakończone wymierzeniem kary pozbawienia wolności z warunkowym zwieszeniem jej wykonania (Tabela 9).

Mając na uwadze dane przedstawione w powyższych tabelach oraz wykresach można stwierdzić o aktualności występowania problemu przemocy w rodzinie oraz powiększającej się skali tego zjawiska na terenie powiatu siemiatyckiego. Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2020 ma charakter długofalowy oraz ma zwiększyć skuteczność działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w powiecie siemiatyckim.

4. ADRESACI I REALIZATORZY PROGRAMU

Adresatami Programu są:

- osoby doznające przemocy, w tym osoby nieletnie, starsze, niepełnosprawne;
- osoby stosujące przemoc – sprawcy przemocy;
- świadkowie przemocy – społeczność lokalna.

Realizatorami Programu są instytucje samorządu powiatowego:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Siemiatyczach;
- Komenda Powiatowa Policji w Siemiatyczach;
- Prokuratura Rejonowa w Siemiatyczach;
- Sąd Rejonowy w Bielsku Podlaskim Wydział Zamiejscowy w Siemiatyczach;
- Ośrodki Pomocy Społecznej z gmin leżących na terenie powiatu siemiatyckiego;
- Zespoły Interdyscyplinarne funkcjonujące w gminach leżących na terenie powiatu siemiatyckiego,
- Zakłady Opieki Zdrowotnej.

5. CELE I REZULTATY PROGRAMU

Cel główny:

Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie w powiecie siemiatyckim.

Cele szczegółowe:

1. Poszerzenie wiedzy oraz podniesienie świadomości społecznej dotyczącej problemu przemocy w rodzinie.

Działania:

1. Pozyskanie danych oraz informacji od lokalnych instytucji pracujących na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie dotyczących rozmiaru występowania przemocy w rodzinie w powiecie siemiatyckim.
2. Pozyskiwanie, opracowanie oraz rozpowszechnianie materiałów informacyjnych dotyczących przemocy w rodzinie oraz możliwości uzyskania wsparcia.
3. Edukacja społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy w rodzinie z wykorzystaniem lokalnej prasy.
4. Realizacja programów profilaktycznych skierowanych do młodzieży szkolnej.
5. Opracowanie i realizacja programów profilaktycznych mających na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, w szczególności dotyczący promowania i wdrażania prawidłowych metod w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.

Spodziewane rezultaty:

1. Sporządzenie diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie.
2. Wzrost świadomości społecznej dotyczącej zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości uzyskania wsparcia
3. Dotarcie informacji dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie do szerszej społeczności.
4. Zwiększenie wiedzy na temat zjawiska przemocy w rodzinie oraz jej negatywnych skutków.
5. Zmiana postaw społecznych oraz ograniczenie społecznej tolerancji na zjawisko przemocy społecznej.
6. Promowanie życia rodzinnego bez użycia przemocy.
7. Zapobieganie powielaniu złych wzorców rodzinnych i środowiskowych.
8. Propagowanie prawidłowych metod wychowawczych i postaw rodzicielskich.

Wskaźniki:

- Liczba opracowanych diagnoz dotyczących występowania zjawiska przemocy w rodzinie.
- Liczba opracowanych i rozpowszechnionych materiałów informacyjnych.
- Liczba lokalnych kampanii społecznych.
- Liczba zrealizowanych programów profilaktycznych.
- Liczba uczestników programów profilaktycznych.

Termin realizacji: 2017 – 2020; w zależności od posiadanych środków finansowych.

2. Zwiększenie skuteczności ochrony oraz pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.

Działania:

1. Udzielanie pomocy i wsparcia osobom doświadczającym przemocy domowej poprzez poradnictwo specjalistyczne (prawnik, psycholog, pedagog).
2. Zapewnienie schronienia osobom, które zmuszone są opuścić swój dom we współpracy z Specjalistycznym Ośrodkiem Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie.
3. Zorganizowanie specjalistycznych terapii dla ofiar przemocy, w tym grupy wsparcia.

Spodziewane rezultaty:

- Swobodny dostęp do nieodpłatnego poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego i prawnego.
- Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa u ofiar w sytuacji kryzysowej.
- Kompleksowe wsparcie rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie.
- Wzmocnienie ofiar przemocy do zmiany swojej sytuacji.

Wskaźniki:

- Liczba ofiar przemocy korzystających ze specjalistycznego poradnictwa.
- Liczba ofiar korzystających ze specjalistycznych terapii dla ofiar przemocy.

Termin realizacji: 2017 – 2020.

3. Zmniejszenie stosowania przemocy przez sprawców.

Działania:

1. Realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.
2. Monitorowanie zachowań uczestników programów korekcyjno-edukacyjnych po zakończeniu programu do 3 lat.
3. Realizacja programów psychologiczno - terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Spodziewane rezultaty:

- Ograniczenie zjawiska przemocy poprzez zwiększenie umiejętności opanowania własnych emocji u sprawców przemocy.
- Wzrost liczby sprawców potrafiących kontrolować swoje agresywne zachowania oraz rozwiązywać konflikty bez użycia przemocy.
- Zwiększenie poziomu wiedzy sprawców na temat przemocy.
- Wzrost świadomości stosowanych zachowań przemocowych.

Wskaźniki:

- Liczba sprawców uczestniczących w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.
- Liczba sprawców uczestniczących w programach psychologiczno - terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Termin realizacji: 2017 – 2020.

4. Zwiększenie kompetencji zawodowych osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Działania:

1. Realizacja specjalistycznego poradnictwa i wsparcia psychologicznego dla osób pracujących w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w formie m.in. superwizji, coachingu, grup wsparcia itp.

Spodziewane rezultaty:

- Przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób pracujących na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie .
- Zwiększenie poziomu wiedzy z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Wskaźniki:

- Liczba zorganizowanych superwizji, coachingów, grup wsparcia itp.
- Liczba osób korzystających z superwizji, coachingów, grup wsparcia itp.

Termin realizacji: 2017 – 2020.

6. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Realizacja zadań odbywać się będzie w oparciu o środki finansowe samorządu powiatowego, środki z budżetu państwa, zewnętrzne środki finansowe pozyskane z Unii Europejskiej.

7. MONITORING REALIZACJI PROGRAMU

Realizacja Programu będzie monitorowana corocznie przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Siemiatyczach na podstawie oceny poziomu realizacji celów szczegółowych określonych w Programie. Ocena realizacji Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2020 zostanie przedstawiona w formie sprawozdania z działalności PCPR Radzie Powiatu Siemiatyckiego.

8. PODSUMOWANIE

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Powiecie Siemiatyckim tworzy spójny system, który zaistnieje przy dobrej współpracy wszystkich instytucji i organizacji zajmujących się tematyką przemocy w rodzinie. Promocja, poradnictwo specjalistyczne: prawne, psychologiczne i rodzinne, profilaktyka i wsparcie – wszystkie te obszary działania dotyczące przeciwdziałaniu przemocy znalazły odzwierciedlenie w niniejszym Programie. Realizacja przyjętych w Programie celów pozwoli na zmniejszenie skali występowania zjawiska przemocy w rodzinie w powiecie siemiatyckim.